

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 989989/5

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים
לפני כבוד הדיינים:
הרב יעקב זמיר

המבקשת: פלונית
נגד
המשיב: פלוני

הנדון: בקשת רשות ערעור שהיעתרות לה צופנת נזק למבקשת עצמה העולה על תועלתה

החלטה

הבקשה

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת בית הדין הרבני האזורי ירושלים שהשיתה על המבקשת את שכר טרתו של רואה החשבון שמינה בית הדין לבדיקת טענותיה. המבקשת גם קובלת על מינויו של בית הדין את רואה החשבון המדובר בטענה שמומחיותו אינה מספקת לעניין ושיש במינויו כדי להשית על הצדדים עלויות מיותרות. לפניי גם תגובת המשיב לבקשה.

דיון והכרעה

לאחר עיון בבקשה ובתגובה אני מחליט לדחות את בקשת רשות הערעור וכדלהלן:

א. ההחלטה היא החלטת ביניים מובהקת, אומנם אפשר לתת רשות ערעור על החלטה כזו, אולם לשם כך יש לבחון את סיכויי הערעור, את התועלת למבקשת אם תינתן רשות הערעור לעומת הנזק שייגרם מכך למשיב – משוואה הקרויה 'מאזן הנוחות'. ובענייננו יש לומר גם כי נתינת רשות ערעור מחייבת גם את עיכוב הביצוע של החלטת בית הדין שכן ביצוע ההחלטה ירוקן מתוכן את הערעור עצמו ויעשה את הדיון בו לעקר.

נוסיף כי בענייננו יש לבחון, כדלהלן, אף את הנזק למבקשת עצמה ולשקול אם היעדרות לבקשתה אינה אלא לרעתה שלה, אף אם אין היא מודעת לזאת. אף אם אין טענה בעניין זה – אין מן ההיגיון ולא מן הצדק לקיים הליך משפטי מיותר שיזיק בסבירות גבוהה לשני הצדדים. ולכל הפחות במקום שבו נתונה לבית הדין הרשות לשקול אם לקיים את ההליך, וכך הדבר כשמדובר בבקשת רשות ערעור, רשאי ואף חייב בית הדין לשקול גם שיקול זה.

ב. לענייננו נימק בית הדין את השתת העלות על המבקשת בהיותה התובעת והמוציאה מחברה שעליה הראיה ובהיות מינוי המומחה כלי עזר להשגת או לביסוס ראיותיה וטענותיה. המבקשת מלינה על קביעה זו בדבר הטלת חובת הראיה עליה וקובלת על התנהלות המשיב לאורך השנים שלשיטתה הביאה עתה לצורך במינוי המומחה ולקושי בהשגת הראיות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כאן ייאמר תחילה כי חלק מטענותיה הן טענות שאף אם יתברר כי צודקות הן – וכמובן איני יכול לקבוע מסמרות כי כך הדבר – ספק אם נוגעות הן לשאלת הסיבה והצורך במינוי המומחה. בנוסף נאמר כי בירורן של טענות אלה עצמן מצריך מעין 'משפט זוטא' שתועלתו ותוחלתו אינן ברורות וכדלהלן.

הקביעה היסודית כי המוציא מחברו עליו הראיה אינה מוטלת בספק ואינה תלויה בשאלה אם התנהלותו של המשיב במשך השנים הייתה כמתואר וכנטען בדברי המבקשת ואם לאו. גם אם נקבל את הטענה כי התנהלות זו היא שהביאה לצורך במינוי המומחה עתה עדיין לא בהכרח שנטל הראיה יהיה מוטל עתה על המשיב. כך היה אולי אילו היה העניין כולו עניין של המצאת מסמכים שהמשיב לפי הנטען העלים או על כל פנים לא מסר והשאלה העומדת הייתה עלות המצאתם, לו כך היה אפשר שהיו אלה נסיבות שבהן היה על בית הדין לומר כי בהעדר המסמכים יחויב המשיב כדין נתבע שאינו משיב לטענות ושבת הדין רואה בהתנהלותו 'טענת רמאי'. ומכאן הייתה נגזרת השתתפות חובת הראיה והמצאת המסמכים – התשובות – עליו. אך מהמונח לפני עתה ספק גדול אם היו הדברים מגיעים לידי קביעה כזו אף לו קיבלנו את הטענות: ספק אם אפשר לקבוע העלמת מסמכים מכוונת, עתה על כל פנים אין לכאורה סירוב להמציאם, הצורך בבדיקה בידי מומחה אפשר שהיה קיים גם לו הובאו המסמכים בעבר וודאי שקשה לבסס טענה כי נגרם במכוון ומתוך ניסיון להעלמה, אף אם נניח שהייתה כזו.

ג. לאמור נוסף כי בית דין קמא עצמו קבע כי אם תעלה בדיקת המומחה ממצאים שמכוחם תתקבל טענת המבקשת – יחייב את המשיב להשיב לה את עלות טרחת המומחה. לאמור: אם יתברר כי הצדק עם המבקשת גם נטל הראיה, כמובן של מימון עלות בחינתן של המסמכים בידי המומחה, אכן יוטל למפרע על המשיב.

לאידך גיסא לו יתברר כי אין הצדק עימה ודאי שרחוקה תהיה הדרך לקבוע כי אף על פי כן על המשיב, הנתבע, היה להוכיח את צדקתו, בשל טענות מסופקות לזיקה בין מחדליו בעבר לבין הצורך במינוי המומחה:

הדעת נותנת כי משמעות קביעה של המומחה שתשלול את טענות המבקשת עשויה להיות כי גם עצם הטענה על אותם מחדלי עבר אפשר שאינה צודקת, וקרוב לוודאי שלכל הפחות יתברר כי ראיית המשיב כאחראי במחדלים אלה לצורך במינוי המומחה, ולא כל שכן אמירה כי גרם לכך במכוון כדי לסכל את בירור האמת – רחוקה היא מלהיקבע ומלבסס את חיובו שלו בנטל הראיה.

ד. נמצא אפוא שהשאלה העיקרית היא מי יישא בעלות שכר טרחת המומחה בינתיים, עד שיתבררו הדברים, אם המבקשת תישא בו ובעתיד אולי יפצנה המשיב או להפך, הוא יישא בו והיא תפצה אותו בעתיד.

כידוע פרמטר משמעותי בקביעה בדבר מתן רשות ערעור ובדבר עיכוב ביצוע – הכרוך כאמור בבקשה דנא – הוא השאלה אם ההחלטה המעורערת הפיכה או בלתי הפיכה אם תיושם עתה ותיבחן שוב רק בעתיד. הבחנה זו משליכה במישרין על 'מאזן הנוחות'. בענייננו לא זו בלבד שההחלטה הפיכה אלא שכבר נקבע כי ככל שתוצאת ההליך תהיה זו שמאמינה ומצפה המבקשת שתהיה אכן תתהפך ההחלטה.

שכר הטרחה המדובר אינו גבוה יחסית. קיומו של הליך ערעור כמבוקש עשוי לעלות לשני הצדדים כמו גם לאוצר המדינה סכומים שעשויים להיות לא פחותים אף מהשכר כולו, וודאי שאין הוצאתם מוצדקת ואינה הגיונית כשכל המטרה היא לקבוע מי יישא בעלות זו באופן זמני. זאת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אף לו היו סיכויי ערעור כזה גבוהים ועל אחת כמה וכמה שעה שניתן להניח בסבירות גבוהה לאור האמור בסעיף ב' דלעיל כי סיכוייו אינם גבוהים.

בהקשר זה יובהר כי הוצאות כאמור שייגרמו לשני הצדדים אומנם אפשר שיוטלו לבסוף על הצד שיפסיד בערעור, אלא שלא בהכרח כי כך יהיה, וכאמור לעיל גם במבחן של טובת המבקשת עצמה יש להביא בחשבון הן את האפשרות שלא תזכה בערעורה, אפשרות שאינה מבוטלת, והן את האפשרות שאם תזכה לא ייפסקו הוצאות משפט לטובתה.

בכל אחד מתרחישים אלה תזיק קבלת בקשתה לה עצמה יותר משתועיל לה בתרחיש האופטימלי מבחינתה, תרחיש של קבלת ערעורה, שיביא לידי חיובו הזמני בעלות שכר הטרחה, וחיוב המשיב בהוצאותיה, שהוא גם תרחיש שסיכוי נמוכים כאמור.

ה. לכל האמור יש להוסיף כי בכל מקרה משמעות קבלת הבקשה תהיה גם עיכוב ביצועה של החלטת בית דין קמא וממילא עיכוב ההליך העיקרי המתנהל בבית הדין באזורי ושבזו מבקשת המבקשת להגדיל את חיובו של המשיב במזונות הקטינים. לאמור: קבלת בקשת רשות הערעור משמעה בתרחיש האופטימלי מבחינת המבקשת עצמה כי באופן זמני יישא המשיב במקומה בעלות טרחת המומחה – כשכאמור לעיל בסופו של הליך בין כך ובין כך תושת העלות ותיקבע שאלת השבתה על פי מסקנות המומחה וללא קשר לערעור זה – ובמקביל גם תתעכב באופן זמני הגדלת המזונות שאותה היא מבקשת בהליך העיקרי ושתוכל להיקבע רק לאחר מסקנות המומחה.

תוצאת האמור היא כי מתן רשות הערעור בנידון יהיה עוול אף כלפי המבקשת עצמה.

ו. אשר לשאלת זהותו של המומחה ודאי שאין מקום להתערבות כלשהי של בית דינו. אין אנו מכירים – וגם בית דין קמא מן הסתם אינו מכיר – את כל המומחים האפשריים. ברם בית דין קמא, שהוא שיצטרך להכריע על יסוד חוות דעתו של מומחה זה קבע, קביעה שאין לנו שום יסוד לפקפק בה ושגם המבקשת לא העלתה טענה של ממש נגדה, כי המומחה האמור מקובל עליו ואמין בעיניו, כי יש לו את היכולות לבצע את הנדרש וכי שכר הטרחה שהוא מבקש הוא סביר ואף זול יחסית.

כאמור אפשר לקבוע בעניין זה כבר עתה כי אין מקום להתערבותנו. אולם אף לו היינו מסופקים בכך עדיין גם כאן היה המאזן נוטה בבירור לעבר אימתן רשות ערעור, שכן לכל הפחות היה אפשר לקבוע כי סיכויי ערעור כזה נמוכים ונזקיו לשני הצדדים עולים קרוב לוודאי על תועלתו הן בהיבט של עלות ההליך בהשוואה לחיסכון שאולי יהיה לשיטת המבקשת אם ימונה מומחה אחר, הן בהיבט של העיכוב שייגרם להליך העיקרי.

מסקנה ומתן הוראות

א. סוף דבר, בקשת רשות הערעור נדחית.

ב. החלטה זו מותרת בפרסום בהשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום י' בתמוז התש"ף (2.7.2020).

הרב יעקב זמיר

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה